

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Caput XXVI. Proponuntur duo media, Pastori ad finem suum consequendum perquam utilia, Exercitia, seu Ascesis Ignatiana, & Excursionēs Apostolicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

*****
CAPUT XXVI.

*Proponuntur duo media,
 Pastori ad finem suum consequen-
 dum perquam utilis, Ascetis
 Ignatiana, & Excursionis
 Apostolica.*

Attendite vobis, & universo Gre-
 gi. (a) Hoc monitum abiens
 Mileto Apostolus dedit Pastoribus
 ejus Gregis, & cujusvis alterius.
 Ad obtinendum proin finem hunc
 duplicem tanti momenti (salutem
 dico cujusque propriam, & alie-
 nam, gregis nimirum commissi)
 geminum hic medium proponere a-
 nimus est, antequam Scriptioni
 huic finem imponam, utrumque
 virtutis planè singularis, ut quo-
 tidiana eorum docet experientia:
 Sunt autem Ascetis seu Exercitatio-
 nes Sacrae Sancti Ignatii, & Sacrae
 Excursionis. Primi utilitas in ipsum
 primò redundabit Parochum, dein
 in Populum: alterum Populo prius,
 dein etiam Parocho plurimum affe-
 ret emolumentum.

I.

Ad Sacram illam Ascetis, quod
 spectat, animadvertendum, quòd

sicut satis non est, ut multas
 horas rectè indicet, pondera, quibus
 rotæ circumaguntur, non
 quotidie, ut solet, sed ferme ne-
 cesse est quotannis semel saltem ma-
 chinam totam dissolvere, ingru-
 ejus partes purgare à sordibus
 pulvere, qui adhæserit, & rursus
 novo eas inter se committere; in
 Sancto Francisco Salezio teste, non
 satis est homini, qui ad certam
 quandam virtutem ac sanctimoniam
 adspiret (id quod facere quivis Pa-
 rochus, imò Sacerdos quilibet, quo
 modo debet) non satis est, in-
 ququam, res animi sui quot diebus
 in Meditatione, seu Mentis oratio-
 ne componere, sed necesse est, non
 annis singulis, saltem certa
 temporum intervallis, uti diligenti-
 tià quadam singulari, explorare,
 & componere statum animi sui, ut
 ab artificiosa hac machina auteratur
 impedimenta omnia, quæ lenis-
 simè absque sensu sordidi instar pul-
 veris adhæserint. Fit autem istud
 in solitudine facta Exercitationem
 Sancti Ignatii, octo saltem diebus
 spatio continuanda. Hac causa est,
 cur tantum emolumentum ex Sacra
 Ascetis, cujus Magister Sanctus Ig-
 natius, in Ecclesiam universam re-
 dundavit, cum non solum ejus re-
 pe certa vitæ ratio deligatur, et
 qua electione tam multa pendatur;
 sed etiam, quæ minus rectè facta
 sint, emendentur, ut vel manibus
 palpari potest ijs in Diocæsi-
 bus, in quibus

SEGNE
 Conciones
 Instru-
 Poenitent
 Confessio
 Parochi

Quibus frequens est hujus solitudinis usus, ad ejusmodi vitæ emendationem obtinendam. Fateor, opus esse ad fructum hunc longè maximum consequendum, ut quis in solitudinem hanc secedat ingenti accensus desiderio proficiendi; hoc enim desiderium præcipuè à nobis DEUS postulat, ut liberali manu inopiam nostram locupletet. *Dilata os tuum, & implebo illud.* (b) Necesse insuper est, ut verè recessus hic sit solitudo, omnem penitus excludendo quorumvis aliorum negotiorum strepitum, omni sibi cum alijs sive per colloquia, sive per literas commercio interdicens, ut penitus quis perfectèque possidere incipiat illas cogitationes Sanctorum, quæ nullibi suavius libentiùsque habitant, quàm in deserto. *Habitabit in solitudine judicium.* (c) Quæ nobilissimas effingere margaritas voluit concha, imos maris Sinus eum in finem penetrant.

Aptissimum hanc in eremum se recipiendi tempus, est duplex potissimum. Primum, ubi quis magna sua infelicitate graviùs alicubi offenderit, & prolapsus ille fuerit, qui alios debebat fulcire. *Esse vigilans, & confirma.* (d) Idque eum in finem, ut confessione nozarum ab ultima generali repetita restarentur damna ex concussionibus tam vehementibus accepta, ut Naves solent, tempestatum ac

procellarum vi quassata ac labefactata: portum enim ista petunt tam ut quiescant, quàm ut resuscitentur. Alterum tempus est, cum primus fervor eousque cœperit tepescere, ut vel opera divini obsequij omittuntur penitus, aut ita negligenter fiant, ut fieri ab eo solent, quem non anior impellit, sed tædium remoratur. Resuscitandus est tunc, & animandus denuo, qui ita elanguit, fervor singulari quadam & non solitâ diligentia, & audiendus Apostolus, ita Timotheum hortatus: *Admoneo te, ut resuscites Gratiam DEI*: Sic ut exardescat denuo ille caritatis ignis, quo vel viso stygius Leo in fugam sese conijciat. Et quamquam duo, quæ dixi, tempora per quam idonea sunt, non est tamen, cur quisquam existimet, non fore è re alicujus, solo interioris solatij ac profectus studio in sacram se solitudinem abdere. Quacunque tamen ad eam causa impellat, nunquam inde pedem efferre oporteret, nisi ex omologesi ab ultima generali instituta; neque id solum, cum minus rectè Animæ res rationesque compositæ essent, sed etiam, si rite atque ordine peracta semper apud arbitros Sacros causa foret; ut hac ratione pristinus animæ candor restituatur. Quacunque diligentia vasa argentea purgentur, postquam sordibus & fuligine infecta sunt, nunquam pristinum

recuperabunt nitorem, nisi in illum denuo ignem concitiantur, à quo primò illum lucis amulum nitorem acceperant.

Non adducor, ut credam, fore quemquam eorum, qui hæc legerint, qui idèd receptu illo sacro supersedeat, ne, quod aliqui prætexunt, abrumpant fructuum messem, quam quotidie in agro sibi commisso colligunt. Nam in primis interstitium illud tam breve est, ut nulla eius habenda sit ratio. Deinde nemini prius, quam sibi, quisquam attendere debet: *Attendite vobis & universo Gregi.* Atque hac causâ stomachus, qui quidquid ingeritur. Alimonia in alia dispensat membra, quin meliorem sibi portionem retineat, nunquam sanus est. Non eadem est bonorum caducorum, quæ meliorum & æternorum conditio. (e) In his etiam cum laude aliena commoda nostris præferimus, quia hæc præterendo eadem operâ nos magis diligimus. Aliis bonum largimur caducum, nobis lucratur æternum. In bonis autem ordinis sublimioris memini nos ipsos postponere possumus; id enim si faceret, jam recta non esset caritas, quia debito ordine destituta. Quod cum ita sit, cura Pastoris commissi exigere non possunt, ut is salutis ipsorum studio suam negligat. Quod nonnunquam privatis conceditur jus, ex aqua ductibus publicis suos in usus derivandi

aquam, de ea solum intelligimus, quæ abundet. (f) Sic jus, nisi habeat Populus Parochi opem, cunctum tempore potendi, de illa accipi debet, quod Parocho potest Animæ suæ procaratas superstitio. Non est proinde probabilis sacrum illud in secessum se non conferendi causa, si es plus boni præstandi suis libertis, si illis quoque paucis actus apud eosdem Pastor ipse maneat, quam si alium, vices suas tantum acturum, sibi substitueret. Idcirco tanto magis, quod illa ipsa bona, quæ tantillo tempore interpolantur, non levibus augeantur incrementis ex novo illo ardore, quæ in tanta illa solitudine conceperit, & ex studio suis commodandi geminas, quæ hoc ipsum est propter, quod principio dixi; sic ipsi Parocho, & eius rebus secessu illo primùm consuli, ut deinceps quam maxime etiam plebis commissa utilitatibus constituantur.

II.

Pergamus ad alterum modum Sacrarum Missionum, seu Excursionum Apostolicarum, quæ ipsam parochiam Gregem juvant, ejusque non instituantur, sic ut deinde Parocho quoque plurimum commode, cum ex his nunquam ruinis emulmenti profanus Populus hauriat, quam Pastor hauriat ex secessu suo. Has tamen Excursionem pergitur

SEGNE 2 I
Concionies
Instruções
Poenitentia
Confessões
Parochia

huc impugnare regemina illa pestes communissima, quae Mundum ecclesiarum constituunt. *Omne quod est in Mundo, Concupiscentia Carnis est, & Concupiscentia oculorum, & superbia vitae.* (g) Ostendo hoc sigillatim.

Timentur primò Excursionibus ista tanquam inimica oblectamentorum, quae carnem alliciunt; Amorem, Chorem, omnis latitiae publicae, & conventiculorum, quae paulò sint liberiora: hinc sicut Joë, in umbra virentis hederæ sedenti, dolebat meis plantæ, sub qua animo laxando morabatur; cum parùm interim angeretur morte totius Urbis Ninive, DEI sententiâ ad excidium damnata; ita nonnunquam Pastor aliquis DEI gloriæ parùm studiosus magis timet, nequid ipsi de solitis laxamentis depercat, quam ne grex illi creditus communi strage involvatur. Dicuntur it, qui Excursionibus illas obeunt, esse ferventes sine prudentia & moderatione, vanis tantum angustibus implere animos, in rebus audiendis multa uti Severitate, & verba, totius latè regionis quietem turbare. An non satis istud? Nimirum, ne somnus noctu sterrentium impelleretur, ij reprehendantur, qui flammis latè per compita grassantibus ad incendium restinguendum clamoribus passim omnes excitant. An hæc Parocho alieni justa videtur causa, soletet cavendi; ne unquam suum in Pa-

gum, aut oppidum viri ejusmodi Apostolici pedem inferant? Quin imò, hac ipsâ de causa essent vocandi. Venient enim illi ad restinguendum ignem voracem, qui sensim se insinuat ad omnem virtutem radicatus in cineres redigendam; talis enim est Luxuria: *Ignis est usque ad perditionem devorans*, (h) & omnia tradens genimina.

Alterum Excursionibus his bellum movet Avaritia. Quis unquam in animum induxisset, non defuturos, qui procul haberent occasiones tantum emolumentum Populis accendi eo solum metu, ne sumptus aliquos facere cogantur. Aut in faces arsuras in templo, aut in hospites domi suæ excipiendos? Quis aliquando Piscator, ne quid damni recè pateretur, elabi sibi palfus est pisces jam illo conclusos, & mox capiendos? Omnem adhibent industriam Excursionum istarum ministris, ne molesti quoquo modo sint illi, qui eas recipiunt. Nec tamen id sufficit; nam dum undique ad locum illum omnis generis homines confluunt, etiam noti, amici, Affines Parocho adventant ad locum ejus Excursionis, & sic mox molestiarum harum querela in Excursionem vertuntur, quarum tamen ipsa causa non est. Illud autem quid juvat? Sicut sitis avaritia, cum febre laborantis sit, nunquam extinguitur; sic, quæ hac sua in febre patitur somnia, sunt qualia agrorum esse solent,

solent, semper tristia ac funesta; hinc est, quod trepidet, ubi nulla est metuendi causa; & persuasum velit omnibus, id quod ad damnum inferendum plus vitium non habet, quam stipula, bipennis tamen instar esse devitandum.

Nullum tamen hostem infensorem patiuntur Excursiones sacrae, quam superbiam. Obstitit haec illis multis modis. Illas admittere, videtur non esse aliud, quam se palam opis indigum profiteri; atque adeo velut publica confessio, quod qui illas admittit Parochus, officii sui partes ipse non impleat. Non nemo etiam, qui suis humeris Mundi se molem ferre arbitratur, longius progreditur, affirmatque, tam non prodesse Missiones, ut etiam multum obsint, eò quod multae, quae ferme earum tempore componuntur lites ac odia plurimum damni afferant Reipublicae. Homines versipelles, Sanguinarii, Sicarii, monstrando tabulas, quibus veniam injuriarum consecuti sunt ab offensis, facile à Principe impetrant gratiam, redeundi in patriam, unde sua illos maleficia extorres reddiderant; atque ita parata ac prompta flagitiis venia efficit, quod solet, ut facilius repetantur. *Facilitas veniae incentivum est delinquendi.* Obmurmurant alii, Missionibus his inter Ethnicos, Fidei nostrae dogmata ignorantibus, locum esse; aut certe bulbos inter indociles & imperitos;

non in oppidis cultis & civilibus, multoque minus in Urbibus, quam utique major sit ratio habenda, quam ut tam contemptim tractentur: Talem, quidquid sit, dicuntur esse planè inutiles, cum Populus, cui ad frugem rediisse videatur, post tamen antiquam in silvam, ut cum cane ad vomitum revertatur.

Contra haec tam multa, cæcortata undique in Sacras Excursiones tela, ut iusta illa defensione sentiantur, reponunt imprimis: Nullum planè esse prudentem Arcis aut Urbi munitæ Gubernatorem, seu Militæ Praefectum, qui sibi probro doceat, si opportunis auxiliis juventur, & ordinario militi subsidiariz alunde cohortes accedant. Quin imò auxilia ejusmodi nobilissimi quique Belli duces, etiam Judæ, Jonathan, Machabæi invictissimi studiosissime expetunt, & in magna velocitate parte reponunt, ea consequi posse; cum non omnes, qui petunt, accipiant. *Maledicite terra Meru,* cantabat Debbora tam numero exsecuto devicto, *maledicite habitantibus eiusdem, quia non venerunt ad auxilium Domini, in adiutorium fortissimorum eius.* (1) Manifestum hinc redditur, opera ferri posse non fortibus, sed fortissimis etiam, quae ulla eis fiat injuria. Et ut ad rem nostram propius; an persuadere illi Pastorum quispiam potest, Pastorem illum Evangelicum, qui navigata novem oves in deserto deli-

SEGNE
Conciones
iher
INSTRUCIO
Poenitent
Confessio
Parochi

tuit, ut aberrantem unicam redu-
ceret, cum indignatione rejecturum
fuisse illius studia, qui operam ad
eam viâ aliâ requirendam, sollicitus
obtulisset? Excursiones istæ non
sunt reprehensiones Pastorum, qui
suo industriè munere fungantur, sed
eorum magis conatus probant; plu-
rimum enim reboris addunt veritati-
bus, quas illi docuerunt, autori-
tatem ijs conciliant, stabiliunt, &
pondus iis longè maximum adjun-
gunt non verbis magis, quàm fa-
ctis. Accedit quòd non parùm bo-
ni, Missiones istæ præsent, quod
aliis modis nunquam obtineretur.
Certum piscium genus est, qui in
imo maris fundo ita hærent, ut nisi
inde turbulentior undarum agitatio
illos attolleret, in retia nunquam
inciderent. Plures sunt Animæ,
sic *dare in sensum reprobum*, ut al-
tissimè in ima scelearum suorum vora-
gine quiescant. Non Sacros Orato-
tores audiunt, non institutionibus
Christianis adsunt, nullas religio-
nis solenniores exercitationes frequen-
tant, nunquam suis Pastoribus no-
xas aperiunt, quin imò deditâ in-
dustria eos vitant, & quærunt Ar-
bitrum aliquem somnolentum. Hæ
tales quando unquam prudenter spe-
rari poterunt reditura ad frugem æ-
ternam auxiliis & viis communi-
bus? Nisi agitatio aliqua vehe-
mentior, quales ferme in Excursio-
nibus fiunt, eas excitat, aut

extraxerit, actum de illis est. Nec
dispar eorum est conditio, qui
magno non raro numero obstina-
runt animos in odijs, inimici-
tjs, mutuis persecutionibus, qui-
bus familiæ nonnunquam integræ
colliduntur. Vix unquam extra
ejusmodi occasionem non ordina-
riam obtineri ab ijs potest, ut ve-
ram inter se stabilemque pacem de-
nuo colant: hæc autem forti stre-
nuoque Sacrarum Excursionum af-
sultu ita expugnantur, ut exem-
pla edant condonationum & recon-
ciliationum tam prodigiola, quæ
vel ipsis lapidibus lacrymas possent
extorquere.

Sufficere ista possent ad elin-
gues reddendos Pseudo politicos illos,
qui ejusmodi reconciliações damnant,
ut perniciosas Republicæ: quæ erat
altera contra Missiones querela. Itæ-
ne? Damnare opus, quo uno tot
simul tolluntur peccata, & quod
capite Holoferni amputato totum
profligat exercitum! pro! quàm hæc
arrogantia stygem redoler! ferre
tandem possem, si querelas ejusmo-
di effunderent Ethnici. Audire au-
tem nonnunquam illas ex ore eo-
rum, qui Evangelio dicunt se fidem
habere, an non stupore dignum est?
an non exempli est pessimi & pla-
nè pernitiabilis? Christus sanè ip-
se omni sua autoritate allaboravit,
ut opus ejusmodi Summis dignum
laudibus adstrueret. *Ego autem di-*

co vobis : diligite inimicos vestros : neque hoc tantum , sed benefacite his , qui oderunt vos . Nec alius ab eo fuit , qui sub ultima vitae suae momenta exemplum conciliationis ejusmodi dedit illustrissimum , publicè è Crucis patibulo ignoscendo hostibus : & quibus ? ingenti numero hominem sanguinariorum , Sicariorum , perfidissimorum , quos Mundus aleret . Quomodo igitur has damnare conciliationes , Pacem hanc mutuam exhibere , non est contradicere aperte , non estatis solim , sed ipsis adeò factis & Exemplis Sapientia carne vestita , eademque se opera non minus insanum , quam extreme prudentem demonstrare ? Siquis aliter docet , & non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri JESU Christi , & ei , qua secundum pietatem est , doctrina , superbus est , nihil sciens . (k) Sic Apostolus pronuntiavit , si placet his , conciliationes & redintegratas amicitias damnare , illas damnent , & nihil estimandas asserant , quae ab invitis fiunt , ad gratificandum viro Illustri , Magistratui , Matronae Nobili : malè metuo , ne id injurià non sine facturi : haec enim conciliationes plerumque ijs profunt , qui injuriam intulerunt , atque adeò rei sunt ; non autem profunt ijs , qui passi sunt injuriam , nihil tale promeriti . Profunt injuriam inferentibus , quia veniam ijs

impetrant ; non profunt injuriam passis (quorum praecipue utilitas & emolumenta spectare oportet : & omni pace statuenda) quia ad in eorum animis non extinguuntur , sed regunt tantummodo . Et tamen contra concordias , honorantur gratia initas , qui dicitur , qui vociferando conqueritur ? Quae igitur audacia illas , quis impugnet solas non veretur , qui Christi Servatoris amore animis illustrissimis instaurantur , lacrimis , amplexibus , blanditijs , oculis temperantibus stabiliantur , sic ut inter illustriora sint Sanctae nostrae fidei argumenta , quibus illa per alios Sectis merito gloriatur ? Hoc sine facie intrepida fronte recte praesumpserit , nisi prius ea penitus abradat characterem Sacri Lavacri , quo est insignitatus . Nec juvat causam , si dicatur , hac ratione delictorum multiplicari numerum . Quæro enim : an hoc , quod obijcitur Christo Servatori votum fuerit , an non ? Si votum , quomodo igitur in faciem illi opergeritur , etsi hoc totum ipse amenti nullius esse censuerit ? Si ex redintegratis amicitijs & partoties stabilita sit , ut delictum majore numero perpetrentur (id quod jactari facilius , quam ratione ullà affirmari potest) ex contingente tantum id sit , Unde hinc incum-

SEGNE
 Conciones
 Instruções
 Poenitentia
 Confessio
 Parochia

modo non privati mederi debent, qui suo ad vindictam jure cedunt, sed Magistratus Reipublicæ; qui sicut possunt non attendere concordiam inter partes dissidentes initam, sed reos nihilominus vocare ad poenam, & ex officio Judicis, quod ajunt rem administrare, ita non deberent esse nimis faciles in venia ejusmodi delictis concedenda, ne quid ea lenitate Respublica capiat detrimenti. Et sicubi forte, quod nescio, lata publicâ lege constitutum esset, ut injuriæ veniâ à læso impetratâ poenarum media saltem pars remittatur, lex potius ejusmodi ad prudentem moderationem redigatur; Sic ut saltem inter casum & casum discrimen fiat, nec eadem benignitate erga tam variotum facinorum reos Magistratus utantur. Leges istæ hominum tandem sunt. Hæcne, an Divinas magis, quasi ad limam revocare, convenit? Interim impelli me sentio ad statuendam his, tam boni publici studiosis hominibus, metam aliam, quam eloquentiæ suæ sagittis perant. Petant telis suis tot abusus, eò unice ordinatos, ut scelera maneant impunita; non illos quibus præter naturam finemque propositum tale quid accidit, illa perstringant Tribunalia, in quibus damno publico tanto majore, foventur semper homines facinorosi, qui nullis non supplicijs digni foveant. Testes illos oppugnent, quorum perjurijs conscelerati illi probantur innoxij: Advocatos, qui eorum causas propugnant; Notarios, qui tegunt; Nobiles qui Patronos agunt, & ante omnes invadant Judices illos nefarios, qui tandem illa flagitiorum monstra absolvunt, & venalem habent Iustitiam, Tribunalibus in

R. P. Segneri Istitutio Parechi.

Mercatorum officinas convertit. Hi enim verò rectè dicuntur fovere in Republica flagitia, fovere Sicarios, Sanguinarios, mortalium omnium consceleratissimos. Querelæ hæc non cadunt in obedientiam illam pulcherrimam, quâ jubenti, vel consulenti Deo promptè, & cum tanto tot animarum emolumento obtemperatur; quam ad rem operam potissimum Excursionibus hæc Sacræ conferunt, eamque ut messem habeant uberrimam sementis, cum tantis laboribus & conatibus sparsæ. Quid autem? Illi ipsi abusus, quos dixi, fovent & promovent (quod fidem superat) qui in concordias, Missionum labore procuratas, acetbissimè invehuntur. Unde manifestum fit, illos in negotio hoc non agi studio rem promovendi publicam, sed suam augendi. Nimis enim magna sunt lucra, quæ in foro contentioso versantibus, tot injurijs condonatis, intercident.

Quod si porro pulcherrimorum illorum operum, quæ Excursionum Apostolicarum propria sunt, non minor est majoribus in urbibus, ne dicam oppidis, ut ut ab omni remotis rusticitate ac barbarie, quàm inter bubulcos in agris necessitas ac fructus, ut quidquid agunt aliqui, ut solas in villas & agros Missiones ablegant, ut tertio loco dicebatur? Non negligatur sanè plebs infima, sentiant & agri & stabula Missionum emolumenta, ut vel sic appareat, caritate ad hoc ministros Missionum impelli, quæ neminem, quamlibet abjectum, negligat, aut vilem ducat. Sed cur boni hujus urbes exortes sint? Harum certè aliquibus plus nunquam veri emolumenti unica ejusmodi

modi dierum decem Excursio afferet, quam decem annorum per verum jejunium Conciones. Non quod Præcones Sacri non essent egregij, sed quia erant soli. In Excursionibus his tot Oratores inveniuntur, quot sunt ij, qui ad serium de peccatis dolorem pœnalibus, quas spectabant, exercitationibus permoti, similem ardorem in alios omnes spargunt & propagant. Quæ ipsa causa est, ob quam expertus scio, illis in Missionibus rem agi ardentius, ad quas quam plurimi confluant; cum tunc carbones plures mutuo calore animati in luculentiores tandem flammæ soliti sint erumpere. Non tanta est in urbibus rerum divinarum inscientia, quanta in villis & pagis; ita est, Non tamen minor est animorum oblitinatio, quæ ferri instar indomiti non vincitur, nisi igne fornacis, quæ flammæ late evibret.

Taceant jam & illi qui dicere non verentur, ignem in his accensum Excursionibus, accensum videri in stramine, tam brevem, quam luculentum. Falsum hoc est. Eâque causâ non alia querela contra Missiones magis repugnat rationi, quam illa, quam dicebam: Cui bono instituuntur Excursiones, si passim mortales ijs finitis redeunt ad scelera, quæ deploraverant? Vellem equidem ante omnia responderent mihi, qui sic ogg. nunt, an ideo non colantur agri, quia post messem ad priorem redeunt silvestrem naturam? An irrigare desinant plantas olitiores, quia irrigatæ paulò post arescere occipiunt? An vestes refarciat nemo, quia etiam refartæ rumpantur denuo? An nautæ sentinam navis non exhauriant, quia paulò

post aquam iterum admittet? Si hoc argueremus, claudenda essent omnino nientia: Sacramenti Tribunalis, quæ in Vaticano in Templo erexit Ecclesiæ; quæ hi ipsi Censores, qui pravorum morum Missionum operam denuo invalescere queruntur, primi ipsi post noxas sacroledici reiectas, ut Canes ad vomitum revertuntur. Cur igitur non magis etiam memus; Cui bono tot pro Tribunalibus Vaticanis Iudices, tam inde fellem de operam reis spontaneis navantes? Cui bono tam sedula ac diligens vite novæ adæ lustratio, antequam hi illorum ad pedes se abiciant? Cui bono tot dolores, tot vitæ emendandi decreta? Cui bono pudor ille, quo suffundi oportet in peccatis maxime pudendis, & sigillatim quidem enumerandis, si paucos post dies antiquam in silvam ibitur? Quare sicut lapsus iterati ejus qui per sui acculationem aliquando surrexerat, non probatur super sedendum in retegendis peccatis omni deinceps curâ, sed solum, redendum ad Judicem sæpius, si quis tantum desiderat virium, ut rectus diu stare & incedere possit; sic iterati post Missiones abusus & peccata, si aliquid, id unum evincunt, rectè facturum, qui sic prolapsus fuerit, si alias deinceps Missiones accedat. Etiam Jana, quæ primam imbuta, colorem pretiosum non imbibit, cincta in butaque sæpius, vel purpureum colorem pulcherrimè deinceps ostendit. Aliud proin nihil, si quidquam, hæc arguendi probat ratio, nisi Excursionem post aliquot annorum intervallum, quod ego quinque circiter annorum debere esse (se cenfeo) instaurandam; cum ipsæ pol-

SEGNE I
Conciones
Instruere
Poenitentia
Confessio
Parochi

leant quidem virtute ad permovendos homines, ut vitæ suæ errata seridè derestentur, non tamen ipsos stabiliendi in gratiâ; quâ quidè vi nec ille quidem pollebant Missiones, quibus Apostoli erroribus & flagitijs bellum moverant, primis nascens Ecclesiæ annis. *O insensati Galatae.* (1) Sic alta voce eos allocutus est Apostolus, quos Galatiæ ad Christi fidem perduxerat (*Quis vos fascinavit? &c. Miror quòd tam cito transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliud Evangelium.*) (m) Cur ita clamavit Apostolus, nisi quia Galatæ, à Judaicis legibus ad Christi sacra animo minimè ficto transgressi, paulo post ad ritus pristinos cœperant relabi? Hinc, si post Excursionum Sacrarum industrias multi pristinis se noxis inquinant, non ea Excursionum, sed eorum culpa est (quod ipsum inter Galatas acciderat) qui ad delicta hæc iterum alliciunt, aut ridendo contemnendoque, quæ ibi tanto ardore ex virtute gesta sunt non promovendo. Hinc usus me docuit, quòd pro vario, Parochorum maxime studio, in id & hortationum & rectè factorum operâ incumbendum, ut fructus Excursionû suis in Parœcijs perduraret, alicubi diutius, alibi brevius bene cepta perdurârint.

Interim dicat, qui vult: si nihil deinceps sperari ab Excursionibus possit, & sola inde existerent, quæ præsentia sunt, an modicum illud esset? nemo pro dignitate illud æstimaverit, qui, ut sacri Arbitri, animorum intima non introspekerit. Tot serpentes absconditi, qui hac occasione in lucem prodeunt: tot sui accusationes, vel doloris vel vitæ emendandæ

decreti defectu nullæ, quæ instaurantur: tot condonationes injuriarum ex animo factæ, quæ vix unquam alio tempore obtinentur: tot occasiones proximæ, quæ removenur: tot restitutiones & sanæ & rerum, quæ procurantur: tot cædes jam imminentes, quæ impediuntur: tot turbæ, tot exempla prava, tot mala, quibus promptum remediû eo dierum spatio offertur, quis cuncta dicendo explicet? Hæc & millena alia bona, si radices altius non mitterent, ut annosæ solent arbores, sed mox post prima germina exarescerent, ut Hiacynthi & Ielsomini flores assolent, an non abunde solari & compensare labores ac conatus possent, non paucolorum duntaxat dierum, sed annorum complurium; cùm olitor quoque non malè locatam operam censeat, etsi tandem nil aliud educet, quàm herbas mox emorituras? Ego tamen istud adjungo, si Excursionis sacre functionibus ad exitum perductis non omnis earum fructus perdurat, perdurare tamen multum: sic ut ferrum, è fornace sublatum, si ad nativum rediens frigus perdit calorem, non tamen amittat figuram, quàm admisit, cùm canderet. Sanctè affirmare possum, me cùm sedecim annorum intervallo redirem ad eos, quos ante excolueram, etsi pro more meo remissè ac languide, & pristinas restaurare vellem Missionû functiones, me eos inter, & nunquam à me excultos, eam reperisse differentiâ, quam sentit in labore, qui terram proscindit Sarculo, quam prius aratro subegerat. Hinc asserui, sacras Excursiones, etsi Populi præcipuè, & per se, bono suscipiantur, obliquè tamen & per consequens

